

Parker levererar fägring och nytta

Vad ska vi med parker till? Jo, till en hel massa saker. De ska hjälpa oss att rena stadsluften, vara vackra att titta på och oaser för lugn och ro. De ska ge plats för aktiviteter och biologisk mångfald. De ska fyllas med växter, stenar, krukor, broar, bänkar och lekplatser. Och ibland ska de, som här på bilden, hjälpa oss att hantera översvämningar. Läs vidare om några parker och vad de består av på de följande sidorna!

Bilden är tagen i Kyrkparken i Järfälla.

FOTO: JÄRFÄLLA

I Kyrkparken lämnas vissa områden vilda för att gynna den biologiska mångfalden. Så klipps till exempel inte ytorna ner mot sjön. De får växa, så att fåglar och andra djur ska trivas där.

FOTON: JÄRFÄLLA

Kyrkparken ger plats för både det vilda och det ansade

I samband med att Barkarbystaden i Järfälla började byggas anlades en stor park i området, Kyrkparken. Det bestämdes att det skulle bli en formgiven park för både biologisk mångfald och dagvattenhantering. Parken har funnits i några år nu, men utvecklas fortfarande. Den biologiska mångfalden är stor och parken är mycket välbesökt.

Lena M Fredriksson

REDAN NÄR PARKEN planerades fanns det en god förståelse hos kommunledningen för hur viktigt det är med grönområden i bostadsområden, att människor mår bra av dem och att bostädernas värde ökar med närhet till parker och grönska.

– Därför var det inte så svårt att få möjlighet att göra denna stora park vid kyrkan, säger Kerstin Sköld.

Hon skapade ett program för Kyrkparken tillsammans med stadsarkitekten och planarkitekten för Barkarbystaden, där det slogs fast att huvudkaraktären i parken skulle vara en spännande växtmiljö, där kunskap om växt- och djurarter speglas i detaljer.

Det skulle bli en park som var tillgänglig för alla och som erbjöd många möjligheter

till både aktiviteter och vila. Samtidigt var rening av dagvatten från bostadsområdet Barkarbystaden en viktig ekosystemtjänst som parken skulle tillhandahålla.

– Uppdraget inleddes med en förnyad konkurrensutsättning för kommunens ramavtalskonsulter. För ett så stort jobb med mycket svåra geotekniska förhållanden ville vi få in flera idéer att sedan

Svensk form och funktion

Berglund® erbjuder kvalitetsprodukter för hem och trädgård, med fokus på ett skandinaviskt formspråk och funktionella lösningar i tiden. Med Berglunds långa historia slår vi vakt om den svenska hantverkstraditionen i en modern tappning. Berglund står för form, funktion och en kvalitet som klarar tuffa, skandinaviska väderförhållanden under många år.

www.berglund-sweden.se

Inventeringar visar att många fjärilar och fåglar trivs i Kyrkparken. Samtidigt trivs också människor, enligt Kerstin Sköld, för parken är välbesökt och används både för vila och aktivitet.

jobba vidare med. Det blev Ramböll och Ekologigruppen som fick utforma och bygga parken, i samarbete med oss på kommunen samt entreprenören JVAB.

Kerstin Sköld var projektledare med VA-ingenjören Anders Lundqvist som tekniskt stöd.

– Vi tog också råd från föreningar i området, till exempel en ornitologförening. Efter tips från dem har vi satt upp olika typer av bon för fåglar och även anpassat miljön för att underlätta häckning. Till exempel tog vi bort träd intill en vassdunge, så att inte någon rovfågel ska kunna sitta där och spana in kärrsångaren i vassen. Vi låter också en del områden vara mer tovig och vildvuxna, som gräset vid strandlinjen, vilket även det underlättar för fåglar att häcka. Och för fjärilar.

VÄXTERNA I PARKEN är framför allt svenska växter, gärna med mycket nektar och blommor. Stränderna får blomma med till exempel svärdsilja, sumpförgätmigej, fackelblomster och gåsört. Det finns blommande buskar med nypon, slån och fläder.

– Vi har valt att låta det vara lite ruffigt på en del ställen, så att till exempel fjärilar trivs, säger Kerstin Sköld. Därför har vi kvar en del tistlar och nässlor och vi klipper

inte överallt. På de oklippta ytorna finns till exempel ryssgubbe, hesperis, åkertistel och brännässlor.

För att få besökarna att förstå att det finns en tanke med det lite ruffiga utseendet här och var har man valt att klippa gräset runtomkring dessa områden.

– Det ska synas att det som är lämnat har lämnats medvetet, och det får inte se slarvigt eller bortglömt ut. Men vi har också ytor som klipps och vi sätter till exempel ut massor av vårlök, för ett mer traditionellt parkuttryck.

KERSTIN SKÖLD BERÄTTAR att förståelsen för den här typen av park är god hos invånarna i kommunen.

– Våra invånare har ett stort naturintresse och det finns funderingar men inga direkta klagomål mot att det skulle se ovårdat ut eller så. Däremot har jag fått höra att många väljer att ta en omväg för att få gå genom parken. Jag tror att en del tycker att det är vilsamt när allt inte är ansat och helt perfekt ordnat.

Facit för den biologiska mångfalden är än så länge mycket gott. Den nämnda kärrsångaren visar sig varje år i parken, och ornitologföreningen har noterat häckande kanadagås, knipa, snatterand, gräsand, rör-

Projektfakta

Kyrkparken Barkarby, 2011–2015, med vidareutveckling fortfarande.

Beställare: Järfälla kommun.

Projektledare: Kerstin Sköld, stads-trädgårdsmästare.

VA-tekniskt sakkunnig: Anders Lundqvist, va-utredare.

Projektkostnad första etappen: cirka 24 miljoner kronor.

Konsultföretag: Ekologigruppen, Ramböll, Midrox och JVAB.

Ekosystemtjänster: Fördröjning och rening av dagvatten, biologisk mångfald, pollinering, luftrening.

Dammvolym: 3 900 m³ vid normalnivå, 14 000 m³ vid höga flöden.

Uppehållstid i dammen vid medelregn: 7 timmar.

Dammens största djup: 1,3 meter.

Dammens största bredd: 50 meter.

Det meandrande dikets längd: 180 meter (100 meter fågelvägen).

Utmärkelse: Järfälla byggnadsmärke 2014.

höna, svarthakedopping och sothöna. En inventering av fjärilar gjordes 2016 och då noterades ett tiotal olika fjärilsarter.

Projektering • Installation • Service

Hunter

Allt inom bevattning sedan 1969

ÖSTORPS BEVATTNING AB

Tel: 0430-123 85

Skiss över Kyrkparken i Järfälla, som byggdes 2011–2015, men där utvecklingen fortfarande pågår. I år ska till exempel en lekplats byggas i närheten av kullen.

SKISS: EKOLOGIGRUPPEN

FÖR DAGVATTENHANTERINGEN GJORDES en dammanläggning i parken. Massorna därför lades ovanpå en befintlig kulle, för att skapa ytterligare kupering. Utsikt, variation och möjlighet att sitta i slänten är fördelar med att ha en kuperad terräng.

Dagvattendammen ska rena, flödesutjämna och fördröja dagvatten från delar av

Barkarbystaden. Här finns både permanenta vattenytor och områden som kan ha varierande vattendjup. Reningen sker genom att vattnets hastighet regleras när det passerar genom en fördamm, ett meandrande dike och en vattenträdgård på sin väg mot huvuddammen.

– Det var ett svårt arbete att bygga dam-

men, eftersom området består av lösa leror, säger Kerstin Sköld. Det ställde stora krav på yrkesskicklighet hos grävmaskinisten, men också på att ha koll på arbetsmiljön så att det inte blev farligt på grund av rasrisk.

Strandslänten vid dammen har stabiliserats med pålning.

– Det visade sig att vi hade svavelhaltig lera, så de tidigare föreslagna klassiska kalkcementpelarna behövde bytas till cement/meritpelare. Dessa bryts inte ned av svavel.

Eftersom detta upptäcktes sent och metoden måste bytas komplicerades anläggandet för entreprenören, som trots dessa svårigheter höll tidplanen som Länsstyrelsen hade satt för byggstart av Barkarbystaden.

Nästa del i utvecklingen av parken är att bygga en "Lek för alla"-lekplats som designas på ett strukturerat sätt men ändå har en naturmiljö och den biologiska mångfalden i fokus.

En av Kyrkparkens uppgifter är att hantera dagvatten från det närbelägna bostadsområdet. Därför kan dammarna i parken ibland svämma över.

